

Ceno lahko določite s primerjalno analizo

Aktualni način izračunavanja cen storitev gospodarskih javnih služb je pokazal nekaj slabosti. Vedno bolj ga nadomešča primerjalna analiza.

Žiga Kariž

Konec leta 2012 je bila v Sloveniji odpravljena zamrznitev cen komunalnih storitev in uveljavljena nova Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uredba MEDO). Tako se je pristojnost določanja cen prenesla na občine, ki so odgovorne za zagotavljanje občinskih gospodarskih javnih služb. Le te so ponekod v občinski lasti, drugje imajo občine sklenjene pogodbe z zasebnimi izvajalci. Povsod pa si želijo cene oblikovati tako, da bodo občani za razumno ceno dobili najvišjo možno raven storitve. A pri tem se občine soočajo s ključnim vprašanjem: kateri stroški in v kakšni višini so dejansko upravičeni?

Kot merilo se na podlagi uredbe MEDO trenutno uporabljajo primerljiva območja, ki jih določa ministristvo za okolje in prostor. Območja, ki imajo podobne geografske, poselitvene in oskrbovalne značilnosti, naj bi imela tudi podobne cene storitev. Kot primerljiva območja, ki jih objavlja pristojno ministristvo, so opredeljene občine razvrščene v tri skupine na podlagi števila prebivalcev in znotraj teh v tri skupine glede na povprečno gostoto prebivalcev v občini.

Sistem ima pomanjkljivosti

A kot ugotavlja GZS-Zbornica komunalnega gospodarstva, se je v praksi izkazalo, da občine pogosto niso najbolj ustrezna primerjalna osnova, saj so stroški izvajanja javnih storitev odvisni tudi od zahtevnosti oskrbovalnih sistemov, ki pa niso nujno vezani na območje posamezne občine. Faktorjev, ki vplivajo na stroške izvajanja komunalnih storitev, je mnogo več, kot jih upošteva razdelitev ministristva na primerljiva območja, zato se vse več lokalnih skupnosti odloča za primerjalno analizo izvajanja komunalnih storitev.

Kaj je primerjalna analiza?

Opredelimo jo lahko kot sistematičen, kontinuiran proces merjenja in primerjanja poslovnih procesov podjetja z najboljšimi v branži zaradi njihovega izboljšanja. Na kratko bi lahko povzeli, da gre za iskanje najboljših panožnih praks, ki vodijo k boljšim rezultatom.

Cilj primerjalne analize je predvsem ugotoviti, kako učinkovit je posamezni izvajalec in na katerih področjih lahko svoje poslovanje še izboljša. Namen primerjalne analize ni ugotavljanje, koliko so drugi izvajalci boljši, temveč, kako drugi izvajalci določene aktivnosti izvajajo bolj učinkovito. Primerjava in umestitev posameznega izvajalca glede na ostale izvajalce v primerljivi skupini omogoča vrednotenje izvajanja posameznega izvajalca z vidika učinkovitosti, kakovosti in zanesljivosti.

Lokalne skupnosti lahko tako s pomočjo primerjalne analize presodijo, ali so stroški izvajanja javnih storitev optimalni in upravičeni, izvajalci pa lahko s pomočjo primerjalne analize prepoznajo možnosti za izboljšanje učinkovitosti ter zmanjšanje stroškov poslovanja.

V Sloveniji od leta 2014

Zbornica komunalnega gospodarstva je konec leta 2014 začela s projektom Primerjalne analize izvajanja obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki jo izvaja Inštitut za javne službe. Primerjalna

49 izvajalcev, ki upravljajo **77,9 %** vodovodnega omrežja v Sloveniji, se je vključilo v primerjalno analizo 2014.

Faktorjev, ki vplivajo na stroške izvajanja komunalnih storitev, je mnogo več kot jih upošteva razdelitev na primerljiva območja.

Foto: Depositphotos

Občine vse bolj uporabljajo primerjalno analizo kot osnovo za presojo upravičenih cen.

Primerjalna analiza nudi občinam strokovno podlago za presojo upravičenih cen in izvajalcem osnovo za izboljšanje učinkovitosti izvajanja storitev.

analiza se izvaja na podlagi vprašalnikov o izvajanju posamezne javne službe varstva okolja (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadne vode, ravnanje z odpadki – zbiranje, obdelava in odlaganje), ki so bili posredovani članom Zbornice komunalnega gospodarstva.

Kot so pojasnili na Inštitutu za javne službe, je njen cilj razvrstitev izvajalcev posamezne javne storitve v smiselne skupine na podlagi ključnega dejavnika, ki je izbran glede na to, kaj pri posameznemu izvajalcu najbolj vpliva na njegove stroške. Na podlagi zbranih podatkov se prikaže primerjavo izvajalcev znotraj posameznih skupin in analizira, kako dosegajo izbrane parametre, ki vplivajo na višino stroškov, s čimer se tudi pojasni njihovo umeščenost nad ali pod povprečje posamezne skupine.

Razlika najbolj vidna na področju oskrbe s pitno vodo

V primerjalno analizo izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo v letu 2014 je bilo vključenih 49 izvajalcev, ki zagotavljajo javno službo v 164 občinah ter oskrbujejo 78,4 odstotka vseh prebivalcev Slovenije. Analizirani izvajalci zagotavljajo 83,6 odstotka vse prodane vode in upravljajo 77,9 odstotka vodovodnega omrežja v Sloveniji. Splošni rezultati

primerjalne analize so zaradi velikega števila sodelujočih občin reprezentativni za celotno področje oskrbe s pitno vodo v Sloveniji.

Prav na področju oskrbe s pitno vodo je razlika med metodologijo, ki jo trenutno predvideva uredba MEDO, in primerjalno analizo več kot očitna. Slednja namreč pri presoji stroškovne upravičenosti upošteva mnogo več dejavnikov, kot so: število oskrbovanih občin in vodovodnih sistemov v upravljanju, dolžina vodovodnega omrežja in število obračunskih vodomero, struktura vodnih virov, postopki obdelave in priprave vode. Upoštevani so tudi kakovost pitne vode in njene izgube v sistemu, stroški amortizacije oziroma najema javne infrastrukture ter stopnja pokritja odhodkov s prihodki. [gg](#)

Analitika GZS

Pravi naslov za objektivne napovedi

TEKOČA EKONOMSKA
GIBANJA

GLAS GOSPODARSTVA
PLUS

MAKROEKONOMSKE
NAPOVEDI

REZULTATI POSLOVANJA
GOSPODARSTVA

ANKETE ANALITIKA GZS

AKTUALNE NAPOVEDI ZA LETO 2017:

- Cena sodčka nafte Brent pri **60 USD**
- Povprečno razmerje med EUR in USD pri **1,03**
- **8.000** novih delovnih mest in **2,5**-odstotna rast plač

Pravilno smo napovedali rast plač in zaposlenih v letu 2016.

UPORABNOST
poslovni načrti
mesečno poročanje
pomembne odločitve